



2010-08-17

Hård mot de hårda - mjuk mot de mjuka

Socialdemokraternas rättspolitiska program



Hård mot de hårda – mjuk mot de mjuka

Alla människor ska kunna känna sig trygga i vardagen och slippa känna rädsla för att utsättas för brott. Vårt öppna samhälle bygger på demokratiska värderingar om lika människovärde och ömsesidig respekt. Brott kränker rättigheter till liv och egendom, inskränker människors frihet, hotar öppenheten och undergräver tilliten mellan människor och gentemot samhället. Därför kan brott aldrig accepteras.

Aldrig tidigare har det anmälts så många brott som det gjordes 2009. Vardagsbrottsligheten är ett problem för medborgarna. De senaste decennierna har också den grova organiserade brottsligheten fått fäste i samhället.

För oss socialdemokrater är kampen mot brottsligheten en av de allra viktigaste frågorna, men även kampen mot brottslighetens orsaker. Vår utgångspunkt är att vara hård mot de hårda - mjuk mot de mjuka.

Därför började vi socialdemokrater redan för tio år sedan en rejäl upprustning av rättsväsendet. Antalet poliser och civilanställda ökade inom polisen sex år i rad, 2000-2006. Anslaget till rättsväsendet ökade under samma period med sju miljarder kronor. Vi såg till att polis och åklagare fick effektiva verktyg för att kunna bekämpa den organiserade brottsligheten. Samtidigt genomförde vi en reform för att förbättra påföljderna för unga lagöverträdare - ungdomstjänst och medling infördes. Socialdemokraterna tog även flera viktiga steg för att åstadkomma ett ökat skydd för kvinnor. Bland annat antogs en ny sexualbrottslag så att fler gärningar blev klassade som våldtäkt.

Efter fyra år av borgerligt styre ser vi hur klyftorna i samhället ökat och utanförskapet för många riskerar att permanentas. Det skapar en grogrund för kriminalitet. Samtidigt är den borgerliga regeringens passivitet slående inom det kriminalpolitiska området. Viktiga reformer har uteblivit och skjutits upp.

Nu är det dags för en politik som med kraft bekämpar den kriminaliteten i samhället. Vi vill ta ansvar för att göra Sverige till ett tryggare land att leva i. Därför presenterar vi nu 45 förslag som vi vill genomföra om vi får väljarnas förtroende i valet.



Bekämpa den grova organiserade brottsligheten och skapa en effektivare polis

- Slå ihop de enheter inom rättsväsendet som arbetar mot grova brott. Gör Rikskriminalpolisen, Säkerhetspolisen och Ekobrottsmyndigheten, till en nationell spetsorganisation med namnet Polisens riksorganisation mot ekonomisk och organiserad brottslighet (REKO).
- Bekämpa penningtvätt effektivare genom att penningtvätt ska betraktas som ett separat brott. Misstänkta penningtransaktioner ska kunna frysas under begränsad tid.
- Vi vill skärpa vapenlagstiftningen. Det ska ställas högre krav på den som driver vapenhandel. Brott mot vapenlagen ska bestraffas hårdare.
- Slå ihop dagens 21 polismyndigheter till en central myndighet. En sammanslagning ger fördelar både avseende resursfördelning och styrning av verksamheten. Det skapar möjligheter att effektivisera den administration som samtliga polismyndigheter idag måste stå för själva.
- Skapa se en fristående myndighet som utreder brott begångna av poliser och åklagare. Det stärker förtroendet för rättsväsendet.
- Vi kommer se till att polisen får en modern och adekvat polisutbildning knuten till högskolan.
- Poliser kommer att få yrkeslegitimation. Fördelen med en yrkeslegitimation är, förutom att den definierar vilka grundkunskaper som en polis ska ha, att den kan återkallas från personer som inte lever upp till de krav som ställs på en polis.
- Vi vill se fler civilanställda inom polisen. Civilanställda behövs för att poliser ska kunna ägna sig åt polisarbete och inte behöva sitta som arrestvakter eller i receptioner. Civilanställda är ett måste för att polisen ska kunna utveckla sin verksamhet. Som det ser ut nu så minskar antalet civilanställda med flera hundra personer.



Bättre brottsförebyggande arbete

- Vi vill att en lokal polis knyts till varje skola, en så kallad kontaktpolis. Dessa ska arbeta både brottsförebyggande men också delta i andra aktiviteter på skolan.
- För att kunna ge ett mer heltäckande stöd till föräldrar, barn och ungdomar med behov av särskilda insatser krävs en förbättrad samverkan mellan barnomsorg, skola/förskola, socialtjänst, polis, hälso- och sjukvården. För att garantera detta vill vi införa obligatoriska samverkansavtal. Alla parter ska veta vad som förväntas av dem.

Bekämpa övergrepp mot kvinnor och barn

- Vi vill markera tydligare att våldtäkt är ett av de allra allvarligaste brotten. Därför bör det införas ett nytt straff - synnerligen grov våldtäkt. Straffskalan ska ligga på 6-10 års fängelse.
- Tiden är mogen för en ny brottsrubricering av koppleribrottet. Det bör kallas vid dess rätta namn, människohandel. Vi skulle med ett nytt människohandelsstraff få ett högre straffvärde än för koppleri och en lagstiftning som ligger i takt med verkligheten och samhällets utveckling. En ny brottsrubricering skulle också öka skyddet för brottsoffret.
- Skärp straffet för sexköp, från 6 månaders fängelse till ett år, och inför skadestånd för brottsoffret. Med en skärpning av straffet för sexköp betonar vi det svenska synsättet ytterligare, att köp av sexuella tjänster är ett övergrepp där det är köparens handling som är straffvärd och den säljande parten som är skyddsvärd.
- Vi vill att begreppet stalkning införs som en ny brottsrubricering. Återkommande hot och förföljelser bör bedömas samlat och bestraffas strängare än de enskilda brotten som det idag i bästa fall döms för.
- Det ska bli lättare att få besöksförbud i den gemensamma bostaden.
- Vi vill inrätta ett nationellt Kunskapscentrum dit kvinnor och män som har sexuella problem eller de som riskerar att utveckla ett beteende som leder till sexualbrott eller de som begått sexualbrott kan vända sig för att få hjälp. Det



skapar bättre förutsättningar för att forsknings och behandlingsmetoder kan utvärderas och evidensprövas.

- Vi vill inrätta en hjälptelefonlinje för dem som känner sig oroade för egna tankar, fantasier och beteenden som gränsar till eller innebär faktiska sexuella övergrepp.
- Vi vill även se en utveckling av Internet-baserad behandling. Den ska vara lättillgänglig och sänka tröskeln att söka behandling för personer i riskzon för sexövergrepp.
- Det finns idag olika behandlingsinsatser för sexualbrottsdömda. Vi menar att denna behandling kan stärkas ytterligare. Vi menar att även frisläppta före detta sexualförbrytare måste följas upp och erbjudas hjälp och stöd på ett bättre sätt än idag.
- Det ska finnas särskild kompetens på akutsjukhusen för dem som utsatts för sexuella övergrepp. Dessa ska även kunna erbjuda drogtester för att säkerställa bevisning.
- Vi vill att målsägandebiträden ska komma in tidigare i processen. Redan när brottsanmälan sker ska målsägande ha rätt till ett målsägandebiträde. Det stöd och den hjälp ett målsägandebiträde kan ge betyder mycket för den som utsatts för våld eller sexualiserat våld och ofta befinner sig i en traumatiserad situation.
- Vi vill att det ska finnas minst ett Barnahus i varje län.

Skärp kampen mot barnsexturism

- Vi vill ta initiativ i EU för att kartlägga och bekämpa förekomsten av barnsexturism i världen. Förövarna flyttar runt till de länder där det är lättast att utnyttja barn och där rättsväsendet är svagast. Låt Europol få en tydligare roll i detta arbete.
- Informationsinsatserna mot barnsexturism ska ökas ytterligare. Uppmärksamma svenska turister om problemet och vilka insatser de kan bistå med. Fler ögon som kan anmäla har en avskräckande inverkan.



- Låt en minister i regeringen ha ansvar för hela barnsexturismen som fråga. Då faller den inte mellan stolarna, vilket den gör idag.
- Vi måste öka antalet polisiära sambandsmän på Sveriges ambassader i de områden där man vet att barnsexturism är vanligt förekommande.
- Konsulat och ambassader ska rapportera alla svenskar som anmäls, åtalas och döms för denna typ av brott utomlands till svenska myndigheter.

Förbättra effektiviteten i rättsväsendet

- Ett problem, både med rättssäkerheten och med effektiviteten, är stora komplicerade mål som pågår i årtal. För att öka effektiviteten i rättsprocessen menar vi att misstänkta personer som hjälper till att utreda brott ska kunna få rabatt på straffet. Tanken är att ett samarbete ska gynna samhället.
- Utvidga prövningstillstånd för åklagare. Det skulle koncentrera förhandlingarna till första instans.
- Reglerna om förundersöksbegränsning måste användas mera offensivt. Det kan göras genom inskränkningar i förundersöknings- och åtalsplikten. Det ger en effektivare handläggning och ökar rättssäkerheten. I stora komplicerade mål, framför allt ekobrottmål, kan det idag dröja år innan någon lagförs för att målen utreds i allt för stor omfattning.
- Sakframställningen är idag muntlig och sker vid huvudförhandlingen. Genom att skicka in ett sammandrag i civilmål i förväg går det att vinna mycket tid.
- Inför snabbrättegångar i civilmål för att få snabbare utslag. Målen ska vara avgjorda inom tre månader.
- Vid huvudförhandling i tvistemål ska tingsrätten som huvudregel i dagsläget bestå av tre domare. Det räcker med en domare som huvudregel. Om det finns särskilda skäl ska rätten kunna utökas till två domare.
- Idag är det vanligt att advokater söker anstånd. Det innebär att processerna tar tid och blir kostsamma för samhället. Det måste bli svårare för advokater



att söka anstånd. Antalet mål ska inte ligga och växa. De ska avgöras på ett effektivt och rättssäkert sätt.

En bättre kriminalvård

- Vi anser att en modern kriminalvård ska ha en oberoende tillsyn utifrån. Vi vill därför införa en oberoende instans utanför Kriminalvården som ska sköta tillsynen över Kriminalvården.
- En viktig uppgift för kriminalvården är att mildra den häktades isolering. Vi menar att antalet häktesrestriktioner bör ses över och tidsbestämmas.
- Halvvägshus ett ekonomiskt billigare alternativ än anstalt som dessutom skapar bättre möjlighet till återanpassning. Vi vill se fler halvvägshus i kriminalvården.

Bättre rättssäkerhet och förbättrat integritetsskyddet

- Vi vill att lagen om signalspaning rivs upp och att regeringen tillsätter en parlamentarisk utredning som börjar om från grunden.
- Det finns behov av en samlad kontroll över utvecklingen som sker med användandet av informationsteknik, både inom myndigheter och med hänsyn till den tekniska utvecklingen i samhället i övrigt. Det behövs någon som granskar, vakar och kan slå larm när en situation uppstått som kräver ytterligare skydd för den enskildes privatliv. Vi vill därför tillsätta en integritetsombudsman (IO).
- Den som varit oskyldigt utsatt för buggning ska ha rätt till skadestånd. Dessutom vill vi utöka underrättelseskyldigheten till dem som blivit buggade.



Bekämpa droger och alkohol

- Vi vill införa två helt nya brott mot rattfylleri – vållande till annans död vid fordonstrafik och vållande till kroppsskada eller sjukdom vid fordonstrafik. Dessutom vill vi se fler insatser för behandling.
- Vi vill införa en ny lag om så kallad eftersupning. Det är inte rimligt att man ska kunna klara sig undan ansvar för rattfylleri genom att skylla på att man förtärt alkohol i efterhand.
- Kraftfulla åtgärder bör vidtas för att minska langningen av alkohol till unga. Lagen bör skärpas så att straffen blir hårdare och polisen bör avsätta mer resurser till bekämpning av alkoholbrott.

Tuffare insatser mot idrottshuliganer

- Vi vill se till att de som dömts för tillträdesförbud i samband med bråk vid idrottsarrangemang också ska kunna få anmälningsskyldighet till polisen i anslutning till högriskmatcher.

Bättre skydd för transpersoner

- För att bättre skydda gruppen transsexuella bör lagen om hets mot folkgrupp kompletteras till att omfatta även könsidentitet. Könsidentitet bör även finnas med i straffskärpningsparagrafen i brottsbalken.

